

Тема 4

Методика визначення узагальнюючого показника фінансового стану підприємств

При вивченні діяльності підприємства важливий аналіз ритмічності виробництва й відвантаження продукції. Неритмічність погіршує всі економічні показники: збільшується обсяг незавершеного виробництва й надпланові залишки готової продукції на складі, як слідство, сповільнюється оборотність капіталу; не виконуються поставки по договорах і підприємство платить штрафи за несвоєчасне відвантаження продукції; несвоєчасно надходить виторг; перевитрачається фонд заробітної плати у зв'язку із простоями й понаднормовими роботами. Все це приводить до підвищення собівартості продукції, зменшенню суми прибутку й погіршенню фінансового стану підприємства.

Ритмічність - це рівномірний випуск продукції відповідно до графіка в обсязі й асортиментах, передбачених планом.

Один з основних показників - коефіцієнт ритмічності.

Коефіцієнт ритмічності визначається підсумовуванням фактичних питомих ваг випуску за кожний період, але не більше планового їхнього рівня.

Місяць	Випуск продукції (ВП), тис. грн.		Питома вага продукції, %		Частка продукції, яка зарахована у виконання плану по ритмічності, %
	План	Факт	План	Факт	
1	31000	30240	32,29	30	30
2	32000	34272	33,3	34	33,3
3	33000	36288	34,41	36	34,41
Усього	96000	100800	100	100	97,71

$$K_{\text{ритм}} = 30 + 33,3 + 34,41 = 97,71(\%).$$

$$\text{Коефіцієнт варіації: } K_B = \frac{\sqrt{\sum (ВП_{\text{факт}} - \overline{ВП_{\text{план}}})^2 / n}}{\overline{ВП_{\text{план}}}}$$

Для розглянутого приклада коефіцієнт варіації дорівнює:

$$K_B = \frac{\sqrt{[(30240 - 31000)^2 + (34272 - 32000)^2 + (36288 - 33000)^2] / 3}}{32000} = 0,073$$

Це означає, що випуск продукції по місяцях відхиляється від графіка в середньому на 7,3%.

Аналогічним чином проводиться аналіз ритмічності відвантаження й реалізації продукції.

Вивчивши динаміку й виконання плану по реалізації продукції й виконанню договорів поставки, необхідно встановити фактори зміни її обсягу.

Для визначення резервів збільшення обсягів випуску продукції, розглянемо її факторну модель:

Рис. 4.1 Схема факторної моделі обсягу реалізації продукції

Можливі два варіанти методики факторного аналізу реалізації продукції.

Методики факторного аналізу реалізації продукції:

- Якщо доход від реалізації визначається по відвантаженню товарної продукції, то баланс товарної продукції має вигляд:

$$ГП_n + ТП = РП + Цпк, \text{ звідси } РП = ГП_n + ТП - Цпк$$

де $ГП_n, Цпк$ – відповідно залишки готової продукції на складі на початок і кінець періоду;

$ТП$ - обсяги випуску товарної продукції;

$РП$ - обсяги реалізації продукції за звітний період.

- Якщо доход від реалізації визначається після оплати відвантаженої продукції, то баланс товарної продукції має вигляд:

$$ГП_n + ТП + ОТ_n = РП + ОТ_k + Цпк, \text{ звідси } РП = ГП_n + ТП + ОТ_n - ОТ_k - Цпк$$

де $ОТ_n, ОТ_k$ – залишки відвантаженої неоплаченої продукції на початок і кінець періоду.

Розрахунок впливу даних факторів на обсяг реалізації продукції проводиться порівнянням фактичних рівнів факторних показників із плановими й обчисленням відносних і абсолютних приростів кожного з них.

Особлива увага приділяється вивченню факторів, що визначають обсяг випуску товарної продукції: (трудові ресурси, кошти праці, предмети праці). Розрахунок резервів збільшення випуску продукції здійснюється шляхом побудови відповідної факторної моделі.